

INGEBOEKT

Grammatica goed geregeld

Anja Fonck: *Grammatica goed geregeld. Grammatica vanuit een communicatief perspectief, Nederlands voor anderstaligen*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996. (Docentenhandleiding - ISBN 90 5356 213 3 - 67 p.; werkboek - ISBN 90 5356 193 3 - 121 p.)

[Besteladres: Amsterdam University Press, Prinsengracht 747-751, NL-1017 JX Amsterdam, tel. 00-31-20- 420 00 50, fax 00-31-20-420 32 14]

HET HANGIJZER

Iedereen die Nederlands aan anderstaligen geeft, stelt zich de vraag: 'Wat doe ik (niet) met grammatica in mijn klas?' Studies zijn het erover eens dat, in het algemeen, het expliciet doceren van regels en het drillen van deze regels weinig zin heeft. Het moet anders, want alleen de betere cursisten, die oog hebben voor taalsystematiek, zouden in staat zijn om de transfer te maken van expliciete grammaticakennis naar de toepassing ervan in de gewone communicatie. Voor veel cursisten is die transfer niet vanzelfsprekend en hebben regels weinig zin als je als leerkracht wil dat de cursisten ze gaan toepassen. Betekent dit dan dat alles wat met grammatica te maken heeft in de klas niet aan de oppervlakte gehaald mag worden?

Ik geef les aan hooggeschoolde halfgevoerde volwassenen in een zeer intensief aanbod (12 uur per week). Bij hen voel ik de behoefte aan inzicht in de taalsystematiek; ze willen weten hoe de taal die ze leren, in elkaar steekt, omdat ze zelf geloven dat die kennis hen vooruit helpt. Ideaal zou zijn dat cursisten worden uitgedaagd om zelf regels te ontdekken, vertrekkend van een rijk en gevarieerd taalaanbod, of dat ze zich naar aanleiding van taalactiviteiten vragen stellen over bepaalde wetmatigheden en/of regels.

Maar ook bij dit 'inductief' werken blijf ik soms met vragen zitten. In welke mate stuur ik of knutsel ik activiteiten zodat bepaalde zaken opvallen? Hoe expliciet ga ik in op vragen van cursisten die te maken hebben met grammatica en die naar aanleiding van bepaalde activiteiten worden gesteld? Ga ik op alle vragen in? Ik laat me

niet verleiden om tijdens de tweede week van de halfgevoerden-cursus het wel en wee van 'er' uit te leggen, maar wanneer en hoe doe ik het dan wel?

Ik geef les in het talencentrum ICTL van de Universiteit Antwerpen (UFSIA). We trachten binnen het centrum naar een alternatief te zoeken voor het traditioneel werken met grammatica en we zijn ongetwijfeld niet alleen. Daarom was ik ook aangenaam verast door de ondertitel van het boek van Anja Fonck: *Grammatica vanuit een communicatief perspectief*. Zorgt dit boek voor een alternatieve aanpak?

GRAMMATICA GOED GEREGELD

DOELGROEP EN NIVEAU

Grammatica goed geregeld, verder GGG, is bedoeld voor (jong)volwassen tweedetaalverwervers die al enigszins gevorderd zijn. GGG is ontstaan uit een verdere bewerking van lesmateriaal dat in 1989 in Den Haag voor een aansluitings- en doorstromingsproject werd ontwikkeld. Dit materiaal is bedoeld voor cursisten die een vervolgopleiding willen volgen of die hun taalvaardigheid in het Nederlands willen vervolmaken. Het uitgangspunt is de moeilijkheid die cursisten met vakteksten hebben.

Het doel van het boek is tweeledig. Ten eerste wil het oefenstof bieden voor het werken met vaktaalkteksten en zo aanleiding zijn voor het werken rond eigenaardigheden van het Nederlands. De auteur meent, mijns inziens terecht, dat ze hier een lacune moet opvullen. De teksten werden geselecteerd uit 'lectuur van alledag': kranten, consumententijdschriften en folders.

Ten tweede wil GGG een aanzet geven om het *grammaticadictee* uit te proberen. Vol-

gens de auteur is dit een manier van werken waarbij grammatica opgenomen wordt in een moderne communicatieve benadering en waarbij van de cursisten voornamelijk begrip gevraagd wordt en geen actieve productie. Hier volg ik de auteur niet. Bij een grammaticadictee (voor de werkwijze, zie verder) komt het erop aan dat de cursisten in groepjes teksten reconstrueren. Bij deze activiteit zijn ze volgens mij uiterst productief bezig.

OPBOUW EN BENADERINGSWIJZE

GGG bestaat uit een dunne (67 p.) dure (35 gulden) docentenhandleiding en een dikker (121 p.) goedkoper (29,5 gulden) werkboek.

Zonder docentenhandleiding kan je het grammaticadictee niet uitproberen. De teksten voor de dictees staan in de handleiding vergezeld van de grammaticale items die in het dictee aan bod komen. In de handleiding vind je ook de precieze beschrijving van de werkvorm. Verder bevat de handleiding een beschrijving van het verloop en het materiaal van iedere les, en een sleutel van de oefeningen.

Er zit ook een checklist in de handleiding; die kunnen de cursisten gebruiken om hun tekstreconstructie te controleren. Elementen uit deze checklist zijn: (1) Staat er in elke zin een onderwerp? Wie doet iets? (2) Zijn er geen woorden vergeten? bv. *Gisteren heb ik een spijkerbroek de markt gekocht* ('op' is vergeten),... Deze checklist kan je als leerkracht zelf aanvullen en wijzigen en zo de aandacht van de cursisten op bepaalde grammaticale items vestigen.

Het werkboek voor de cursisten bevat alle teksten en oefeningen voor de tien lessen. Het geeft ook een overzichtslijst van de grammaticale aandachtspunten die in de verschillende lessen aan bod komen. Bij deze overzichtslijst heb ik twee opmerkingen. Ten eerste wordt niet expliciet

gemaakt waarom die aandachtspunten werden gekozen en geen andere. Hier moet ik dan wel onmiddellijk aan toevoegen dat een aantal items (bijvoorbeeld voegwoorden, vooropplaatsing, passiefconstructie) inderdaad overeenkomt met wat er bij de halfgevorderden in het ICTL aan bod komt.

Ten tweede is het lijstje zelf nogal rommelig. Naast modale werkwoorden, voegwoorden,... staan er dingen in die te maken hebben met woordenschat, bijvoorbeeld samengestelde woorden, en items die ik niet strictu sensu met grammatica dan wel met 'taalbeschouwing' zou linken, bijvoorbeeld 'feiten en meningen'. Ik vraag me ook af of het aandachtspunt 'schema's en tabellen' niet van een andere orde is.

Verder staat bij elk item in het lijstje vermeld in welk(e) hoofdstuk(ken) het aan bod komt. Deze aanduiding blijft redelijk vaag en klopt toch niet helemaal. Verwijswoorden zouden volgens het lijstje enkel in les 8 aan bod komen, maar ook in les 1 vind je dit onderwerp terug. Sommige grammaticale aandachtspunten komen dus in verschillende hoofdstukken aan bod, maar in welke mate en in welk opzicht hier bewust aan gewerkt is, wordt niet expliciet gemaakt.

Het boek kan gebruikt worden als aanvulling bij ander materiaal. Het is geen boek met regels, maar een boek met teksten en oefeningen. De auteur neemt het zeer aanvaardbare standpunt in dat men moeilijke teksten beter leert begrijpen door met die teksten te werken. Het boek bevat, zoals boven vermeld, tien lessen die allemaal een gelijkaardige opbouw kennen:

- 1 voorbereiding op de leestekst en op het grammaticadictee;
- 2 het grammaticadictee;
- 3 leesopdrachten;
- 4 vervolgoopdrachten.

Het taalaanbod is authentiek. De lessen zijn niet geordend op moeilijkheidsgraad en er

wordt een realistische indicatie gegeven van de tijd die je nodig hebt om een les geheel af te werken, namelijk anderhalf uur voor de voorbereiding en het grammaticadictee, anderhalf uur ~ twee uur voor de leesopdracht en de vervolgoopdrachten. De onderwerpen komen uit diverse actuele aandachtsgebieden: milieu, gezondheid, consumentenbelang, en vrije tijd.

GGG GETEST

Hoe kom je het snelst te weten of iets werkt? Door het eens uit te proberen. Ik was vooral geïnteresseerd in het grammaticadictee. De oefeningen bij de leesopdrachten en de vervolgoopdrachten vind ik, op een paar goede ideeën voor woordenschat na, niet echt vernieuwend, origineel of communicatief. Het is niet omdat er geen schema's met regels in een boek staan dat de aanpak communicatief wordt.

Op het moment dat ik het grammaticadictee uitprobeerde, hadden de cursisten ongeveer 18 weken Nederlands achter de rug aan 12 uur per week (het A-niveau duurt 10 weken en in het B-niveau waren we aan de 8e cursusweek toe).

GRAMMATICADICTEE

Deze werkvorm komt volgens de auteur uit Australië waar hij al geruime tijd met succes wordt toegepast (Wajnryb, R.: *Grammar Dictation*. Oxford University Press, 1990). Ik kende de werkvorm niet. De enige gelijkenis met het traditionele dictee is dat er een tekst wordt opgelezen, maar het is niet de bedoeling dat deze tekst letterlijk wordt nageschreven.

Het grammaticadictee kan als losstaande activiteit toegepast worden. Een andere toepassing is het grammaticadictee als

voorbereiding op leesteksten, met name leesteksten met complexe structuren. Het grammaticadictee is dan een voorbereiding op de inhoud en constructies van de te lezen tekst. Op deze manier werkt men in GGG met het grammaticadictee.

De werkwijze

- 1 In een eerste voorbereidingsfase oriënteert de cursist zich op het onderwerp van het grammaticadictee en de daaropvolgende leestekst (20 minuten).
- 2 Vervolgens moet je wat tijd uittrekken om de instructie te geven. Dit is een zeer belangrijk moment als de cursisten niet aan de werkvorm gewend zijn: 'de cursisten moeten een samenhangende tekst produceren die de inhoud weergeeft van de tekst in het dictee' (5 minuten).
- 3 Het dictee (5 minuten).
De tekst oplezen aan een normaal tempo, *niet* dicteren (dus niet traag lezen of in stukken kappen). Wel een zeer korte pauze laten tussen de zinnen. De zinnen niet nummeren tijdens het oplezen (voor de correctiefase is dit wel gemakkelijk). De tekst moet namelijk als betekenisvol geheel gezien worden. Eerste luisterronde: globaal luisteren zonder aantekeningen te maken. Tweede (en in mijn geval derde) luisterronde: aantekeningen maken die kunnen helpen bij de reconstructie van de tekst.
- 4 Groepswerk met tekstreconstructie (30 minuten).
De cursisten maken een eigen versie van de tekst op basis van de aantekeningen. Hoewel ik de zinnen niet genummerd heb tijdens het oplezen, is het toch wel handig om aan de cursisten mee te geven hoeveel zinnen je van hen ongeveer verwacht.
- Eisen bij de reconstructie: de informatie moet bewaard blijven en de zinnen moeten syntactisch correct zijn en logisch aan elkaar hangen. Een hulp hierbij is de checklist (zie boven) die aan de groepjes gegeven kan worden. Dit hulpmiddel ben ik zelf vergeten in te zetten en wellicht had ik zo toch een aantal fouten bij de tweede proefgroep (zie verder) kunnen vermijden, en ook tijdens de correctie had de checklist een hulp kunnen zijn. Tijdens de tekstreconstructiefase circuleert de leerkracht onophoudelijk.
- 5 Analyse en correctiefase (30 minuten).
Hoe deze fase precies moet verlopen, wordt niet echt duidelijk uit de handleiding. Er worden wel een aantal suggesties gedaan. Het is de bedoeling dat de cursisten hun tekst met de originele tekst en met de teksten van de andere groepjes vergelijken.
 - a Elk groepje kan zijn tekst op het bord schrijven en dan zin per zin bespreken. De bedenking die ik hierbij maak, is de volgende: als alle groepjes tegelijk hun teksten op het bord moeten zetten, heb je een immens groot bord nodig; als ze het na elkaar moeten doen, wordt het te tijdrovend en te saai; als de groepjes zin per zin hun tekst op het bord moeten zetten, krijg je een lastige bespreking want de hoeveelheid zinnen en de inhoud in de zinnen verschilt bij de groepjes terwijl de inhoud van de tekst toch dezelfde is, en het is juist de bedoeling om de tekst als geheel te bekijken. Bovendien is mij ook niet duidelijk hoe ik de bespreking zin per zin moet aanvangen en welke criteria ik moet hanteren.
 - b Een andere suggestie, die mij ook veel zinvoller en haalbaarder lijkt en die ik zeker een volgende keer uitpro-

beer, is na de reconstructiefase de cursisten even aan het werk zetten en voor alle groepjes de teksten van de anderen kopiëren zodat de cursisten de teksten in groep kunnen vergelijken met hun eigen tekst. Nadien volgt een klassikale vergelijking.

- c Werken met de overhead. De originele tekst projecteren, en werken zoals in a) of b). De bespreking gebeurt zin per zin, vergelijking met de originele tekst.

Een voorbeeld

Uit: Les 1 'In een rolstoel aan de pers'

[Deze les gaat over de gehandicapte Harry Dekker die opnieuw werk vindt.]

GRAMMATICALE AANDACHTSPUNTEN: *voeg- en verwijswwoorden, logische verbanden, passief, verklarend voegwoord 'als'*

Hij werkte bij zijn vader als betonijzervlechter. Helaas gebeurde het dat hij op zijn zeventiende op een bouwwerk van de vijfde op de eerste verdieping viel. Dat betekende dat de bouw verder was afgeschreven. Dus moest hij een nieuwe toekomst zoeken. Na revalidatie volgde hij een cursus typen en kantoorpraktijk. Daarna werd hij aangenomen voor stencilwerk in de huisdrukkerij van het revalidatiecentrum. Maar ook in zo'n huisdrukkerij staat de tijd niet stil. Dus volgde hij een grafische cursus in Utrecht. Daar was hij de enige gehandicapte. Het grafische vak bevalt hem uitstekend.

[In de docentenhandleiding staat het volgende:]

Opmerkingen

- ZIN 1: Als betonijzervlechter - als is hier een verklarend voegwoord en geen voegwoord van tijd.
- ZIN 2: Het gebeurde dat - leidt een bijzin in. Hierdoor komt het werkwoord achteraan in de bijzin, hetgeen het verstaan bemoeilijkt.
- ZIN 3: Dat - verwijzing naar de val.
Was afgeschreven - passief.
Dat betekende dat - luidt indirecte rede in.
- ZIN 4: Dus - conclusie die getrokken wordt uit het voorafgaande.
- ZIN 5: Na - tijdsrelatie.
- ZIN 6: Daarna - tijdsrelatie.
- ZIN 7: Maar - contrast. M.a.w. hij is er nog niet, hij moet aan verdere opleiding denken.
- ZIN 8: Dus - gevolg.
- ZIN 9: Daar - verwijzing naar de cursus in Utrecht.
- ZIN 10: Overgang van een beschrijving in de verleden tijd naar een conclusie in het heden.

Hoe deden de cursisten het?

Er werd gedurende meer dan een half uur uitermate geconcentreerd in vier groepjes (van telkens vier cursisten) gewerkt. Ik had de groepjes redelijk homogeen verdeeld: de betere cursisten bij elkaar en de minder sterke cursisten bij elkaar, omdat ik vreesde dat de beteren de activiteit zouden monopoliseren. Alle cursisten, zowel sterken als minder sterken, vonden het een uitdaging om de tekst opnieuw te reconstrueren en gingen enthousiast aan de slag. Zoals de auteur al wel aangeeft, moet je voor deze fase zeker genoeg tijd voorzien. Ik heb aan drie groepjes gevraagd om hun tekst op een transparant te schrijven en een vierde groepje werkte op het bord.

Zoals ik boven al liet uitschijnen, was de correctiefase na de reconstructie niet geslaagd. Ik vond dit het zwakke punt van de les omdat ik ook in de docentenhandleiding niet echt een werkwijze vond om het beter te doen. Het was een gedoe met verschillende transparanten op de overhead en het bleef eigenlijk voornamelijk eenrichtingsverkeer van mij naar de cursisten toe. Ze werden nog te weinig betrokken. Het werken met kopies zal hier ongetwijfeld een verbetering betekenen.

Maar dan nog is het mij niet duidelijk in welke mate ik de gereconstrueerde teksten van de cursisten moet terugkoppelen naar de grammaticale aandachtspunten en de opmerkingen bij de voorbeeldtekst. Ik kan me moeilijk voorstellen dat ik tegen groepje 1 moet zeggen: 'Jullie zin is goed maar de oorspronkelijke zin ziet er als volgt uit, en daar vinden we 'a/s' als verklarend voegwoord terug'. Om vervolgens uit te leggen wat een verklarend voegwoord is. Dit kan niet de bedoeling zijn van een communicatieve grammatica, maar hoe het dan wel moet, weet ik niet. Iedereen die met GGG werkt en suggesties heeft voor de correctiefase, kan mij op onderstaand adres contacteren.

Als voorbeeld neem ik de teksten op van de sterkste groepje (groep 1) en de zwakste groepje (groep 2). Ze hadden geen checklist ter beschikking om hun teksten te controleren. Ik heb de zinnen genummerd, alle fouten (spellings-, woordenschat- en vormfouten) laten staan, en ik geef aan in welke mate de cursisten gebruik maken van de grammaticale elementen die als opmerking in de docentenhandleiding staan.

Groep 1

- 1 *Harry Dekker werkte bij zijn vader in de bouw.*
- 2 *Hij was een betonijzervlechter.*
- 3 *Toen hij 17 was, gebeurde er een ongeluk; hij viel van de vijfde op de eerste verdieping.*
Sinds het ongeval was Harry een gehandicapte.
- 4 *Na de revalidatie moest hij een andere toekomst zoeken.*
- 5 *Daarom volgde hij een typen en kantoorpraktijk-cursus.[sic]*
- 6 *Daarna was hij een stencilwerker in de huisdrukkerij van het revalidatiecentrum.*
- 7 *Maar de tijd staat niet stil, er ontstaan nieuwe technieken.*
- 8 *Zo ging Harry naar Utrecht om een cursus van moderne grafische technieken te volgen.*
- 9 *De nieuwe job bevalt hem uitstekend.*

Opmerkingen

- Als betoniervlechter - als is hier een verklarend voegwoord en geen voegwoord van tijd. *[Niet toegepast, maar de inhoud en de relatie tussen zinnen 1 en 2 zijn in orde.]*
- Het gebeurde dat - leidt een bijzin in. Hierdoor komt het werkwoord achteraan in de bijzin, hetgeen het verstaan bemoeilijkt. *[Niet toegepast, maar er is wel een andere, perfecte bijzin gemaakt en de inhoud is in orde.]*
- Dat - verwijzing naar de val. *[Niet toegepast.]*
- Was afgeschreven - passief. *[Niet toegepast. De cursisten hebben misschien een klein stukje van de inhoud verloren: ze vermelden niet dat Harry niet meer in de bouw kan werken, maar uit zin 4 wordt dit dan weer duidelijk.]*
- Dat betekende dat - luidt indirecte rede in. *[Niet toegepast.]*
- Dus - conclusie die getrokken wordt uit het voorafgaande. *[Niet toegepast, maar op een andere perfecte manier een conclusie getrokken, namelijk met 'daarom'.]*
- Na - tijdsrelatie. *[OK]*
- Daarna - tijdsrelatie. *[OK]*
- Maar - contrast. M.a.w. hij is er nog niet, hij moet aan verdere opleiding denken. *[OK]*
- Dus - gevolg. *[Niet toegepast, 'zo' gebruikt.]*
- Daar - verwijzing naar de cursus in Utrecht. *[Niet toegepast, maar op een andere manier dezelfde inhoud weergegeven.]*
- Overgang van een beschrijving in de verleden tijd naar een conclusie in het heden. *[OK]*

Ik vind dat dit groepje een prima reconstructie heeft gemaakt van de tekst, zowel inhoudelijk als vormelijk. Nochtans zijn de grammaticale aandachtspunten zoals die in de docentenhandleiding worden aangegeven, niet allemaal aan bod gekomen. Ze hebben voegwoorden en verwijswoorden gebruikt en ze hebben logische verbanden

tussen de zinnen gelegd (en dat is voor mij essentieel). De passiefconstructie (en dan nog wel een moeilijk geval met 'zijn') hebben ze niet gebruikt, maar ik voelde helemaal niet de behoefte om hier oncommunicatief en expliciet op in te gaan; ook het verklarend voegwoord 'als' is niet aan bod gekomen.

Groep 2

- 1 *Hij werkte bij zijn vader als een betonijzervlechter.*
- 2 *Hélas [sic] werkte hij in [sic] zijn 17de op een bouw.*
- 3 *Hij was van [sic] 5de tot erste [sic] verdieping gevallen.*
- 4 *Dat betekende [sic] hij in de bouw niet meer werkte [sic] en de bouw was verder afschrijven. [sic]*
- 5 *Dus hij moest op [sic] een nieuwe toekomst zoeken.*
- 6 *Hij was naar het [sic] huisdrukkerij van [sic] revalidatiecentrum gegaan.*
- 7 *De tijd staat niet stil.*
- 8 *Hij volgde een grafische cursus in Utrecht.*
- 9 *Daar was hij de enige gehandicapte.*
- 10 *De [sic] vak bevalt hem afstekend [sic].*

Opmerkingen

- Als betonijzervlechter - als is hier een verklarend voegwoord en geen voegwoord van tijd. [OK]
- Het gebeurde dat - leidt een bijzin in. Hierdoor komt het werkwoord achteraan in de bijzin, hetgeen het verstaan bemoeilijkt. [Niet toegepast. Logisch is deze zin op zich ook niet. In combinatie met zin 3 zou het woord 'helaas' misschien nog te verantwoorden zijn, maar de zinnen 2 en 3 worden niet logisch met elkaar verbonden. De cursisten hebben het wel begrepen denk ik, maar slagen er niet in om het op papier te krijgen.]
- Dat - verwijzing naar de val. [OK]
- Was afgeschreven - passief. [OK, alleen is het participium verkeerd. Ze hebben de inhoud van deze zin wel begrepen: ze weten dat hij niet meer in de bouw kan werken. Alleen loopt de zin niet: 'werkte' i.p.v. 'kon werken' en 'afschrijven' i.p.v. 'afgeschreven'.]
- Dat betekende dat - luidt indirecte rede in. [Het voegwoord 'dat' is niet toegepast, maar waarschijnlijk hebben ze wel gehoord dat het werkwoord achteraan is gekomen.]
- Dus - conclusie die getrokken wordt uit het voorafgaande. [OK]
- Na - tijdsrelatie. [Niet toegepast. Hier is een stuk van de inhoud verloren gegaan.]
- Daarna - tijdsrelatie. [Niet toegepast. Ze hebben wel de inhoud begrepen, namelijk dat de man in de drukkerij van het revalidatiecentrum terechtkomt.]
- Maar - contrast. M.a.w. hij is er nog niet, hij moet aan verdere opleiding denken. [Niet toegepast, maar volgens mij perfect duidelijk zonder de expliciete link met de vorige zin.]
- Dus - gevolg. [Niet toegepast, maar sluit ook impliciet aan bij de vorige zin.]
- Daar - verwijzing naar de cursus in Utrecht. [OK]
- Overgang van een beschrijving in de verleden tijd naar een conclusie in het heden. [OK, maar het woord 'uitstekend' is niet gekend.]

De tekstreconstructie van dit groepje vind ik minder geslaagd, vooral omdat de tekstcohesie minder goed is en de woordenschat poverder. Nochtans hebben ze meer grammaticale elementen in hun tekst toegepast, namelijk de passiefconstructie zit erin, en ook 'als' als verklarend voegwoord.

Hoe dan ook, door het grammaticadictee zijn alle groepen op zo'n indringende manier met de tekst bezig geweest dat de leesopdracht die volgde op het grammaticadictee, geen enkel probleem meer stelde. Na de leesoefening volgde een structuuroefening waarbij de cursisten schematisch de levensloop van Harry Dekker moesten weergeven in oorzaak en gevolg/resultaat. Dat ging vanzelf.

SAMENGEVAT

Zeer goed aan GGG:

- Ik ben gewonnen voor de werkvorm van het grammaticadictee; ik zal het als een vast element in mijn cursusmateriaal brengen. De cursisten vinden het een uitdaging en ze zijn heel geconcentreerd met de vorm van de tekst bezig. Het is ook echt een goede voorbereiding op complexe teksten.
- GGG biedt zeer verzorgd materiaal met, naast het leuke grammaticadictee, nog een aantal goede ideeën voor oefeningen.

Minder goed aan GGG:

- De onderwerpen van de lessen vind ik in orde, maar de tekstkeuze is mijns inziens niet altijd even gelukkig. Ik denk dat er betere teksten bestaan in brochures, folders en tijdschriften over dezelfde onderwerpen. Bijvoorbeeld bij de les over 'recyclage' gaat het over het zelf restaureren van een oude stoel, het ombouwen van een oude strijkplank tot een houder voor houtsblokken, en het gebruiken van de achterkant van een ijzeren bed als tuinhek. (Misschien zijn Nederlanders echt zuiniger of heb ik het geluk dat mijn strijkplank maar niet wil verslijten).
- Ik vind het grammaticadictee heel goed, maar ik weet niet hoe ik met de correctiefase moet omspringen. Misschien wordt het mij wel duidelijker als ik het nog een aantal keren gedaan heb, maar ik had toch graag de visie en de werkwijze van de auteur gekend.
- Een aantal oefeningen blijven echt wel heel traditioneel en dan ook niet echt communicatief, bijvoorbeeld het invullen van de juiste voegwoorden in een gatentekst.

In globo vind ik GGG een aanrader: de minder goede punten wegen niet op tegen de sterke!

Jes Leysen
UFSIA / ICTL
Prinsstraat 14
2000 Antwerpen